

Za poklicne učitelje slovenščine kot drugega ali tujega jezika

Oktober 2018

Poklicni učitelji in prostovoljci v jezikovnem izobraževanju priseljencev

Učiteljice in učitelji slovenščine kot drugega in tujega jezika postavljate temelje, na katerih priseljenki in priseljenke gradijo svojo sporazumevalno zmožnost in tako lažje in bolj učinkovito funkcionirajo v novi skupnosti. Za njihov napredek je ključno, ali in kako svoje znanje uporabljajo tudi zunaj jezikovnega razreda. Pri tem imajo lahko pomembno vlogo prostovoljke in prostovoljci.

Model VIME predvideva, da se sporazumevalna zmožnost najbolj razvija, kadar so učeči se vključeni v formalno izobraževanje in imajo hkrati podporo in pomoč prostovoljcev – tako v jezikovnem razredu kot zunaj njega. Ključna pri tem sta ustrezna koordinacija in sodelovanje poklicnega učitelja oz. učiteljice in prostovoljca oz. prostovoljke.

Prostovoljke in prostovoljci, ki so vključeni v jezikovno izobraževanje priseljencev, imajo različna znanja, spretnosti in izkušnje ter prevzemajo raznolike vloge. Nekateri pomagajo učiteljicam in učiteljem pri skupinskem delu ali delajo s posameznim učečim se v jezikovnem razredu, drugi prevzemajo vlogo jezikovnega prijatelja, delujejo kot mentorji in mentorice ali vodijo konverzacijske krožke. Kot poznavalci lokalne skupnosti, njenih običajev in jezikovnih različic lahko prostovoljke in prostovoljci pomembno pripomorejo k jezikovnemu napredku in prispevajo k uspešnemu vključevanju priseljencev v novo okolje ter tako v procesu učenja slovenščine kot drugega in tujega jezika prinašajo dodano vrednost.

Orodja VIME prinašajo smernice za omenjene prostovoljske vloge, opredeljujejo znanja in spretnosti za njihovo uspešno uresničevanje ter predlagajo usposabljanje, ki je prilagojeno posameznemu prostovoljcu oz. prostovoljki in prostovoljski vlogi, ki jo želi prevzeti.

1. Jezikovni pomočnik (pomaga v jezikovnem razredu)

Zagotavlja **dodatno pomoč v (jezikovni) učilnici**. Prostovoljka ali prostovoljec v tej vlogi neposredno sodeluje z učiteljico oz. učiteljem (v formalnem izobraževanju), pomaga npr. pri diferenciaciji v skupini ali s posameznim priseljencem utrjuje znanje; učiteljica oz. učitelj usmerja njeno oz. njegovo delo.

2. Jezikovni inštruktor (pomaga pri utrjevanju naučenega)

Pomaga pri utrjevanju znanja (individualno ali v skupini), **poudarek je na govornem sporazumevanju**. Delo prostovoljke oz. prostovoljca je koordinirano, lahko pa ga usmerjata tudi poklicna učiteljica ali učitelj. Vendar pa ni nujno, da je učeči se vključen v formalno izobraževanje; tako se prostovoljec in priseljenec lahko srečujeta na domu učečega se, v javnih prostorih, prostorih delodajalca, lokalne skupnosti itd. in imata konverzacijo, se igrata jezikovne igre, igre vlog ipd.

3. Jezikovni prijatelj (zagotavlja priložnosti za družbeno vključevanje)

Glavni poudarek te vloge je **družbena podpora priseljencem in priseljenkam na njihovi poti**, tj. odpiranje možnosti za učenje jezika in spodbujanje uporabe jezika v lokalnem okolju, npr. ob medgeneracijskih srečanjih, v kuharskem krožku, ob zasebnem ali službenem druženju. Dobro je, če je delo jezikovnega prijatelja koordinirano, saj ustrezna koordinacija močno poveča učinkovitost tovrstne jezikovne pomoči.

4. Jezikovni zastopnik (ozavešča o pomenu učenja jezika in ga spodbuja)¹

To vlogo bodo kot pomembno morda prepoznale ustanove, ki sicer delajo s priseljenci in priseljenkami, a ne na področju jezikovnega izobraževanja (npr. zdravstvene in socialne ustanove, knjižnice, občinske službe, bolnišnice, vrtci in šole ter nevladne organizacije), na drugi strani pa priseljenci in priseljenke, ki so se že učili ali se še učijo jezika nove skupnosti. Vsi delujoči v naštetih organizacijah lahko spodbujajo jezikovno izobraževanje priseljencev in priseljenk v okviru svoje (vsakodnevne) interakcije z njimi.

Moduli usposabljanja

V projektu VIME smo razvili tri module usposabljanja: v prvem prostovoljci in prostovoljke razmišljajo o tem, kako se učimo jezik, in dobijo informacije o jezikovni politiki v RS, v drugem pridobijo temeljna znanja za pomoč pri (individualnem ali skupinskem) učenju jezika, v tretjem pa preskusijo nekatere učne metode in jezikovne igre ter dobijo informacije o učnih gradivih, ki jih lahko uporabijo pri jezikovni pomoči priseljencem.

¹ Slovenski moduli v projektu VIME za vlogo jezikovnega zastopnika ne usposabljaajo.

Orodja VIME vključujejo:

- model vlog, ki jih prostovoljci in prostovoljke lahko imajo v jezikovnem izobraževanju odraslih priseljenk in priseljencev
- vprašalnika za priseljence in priseljenke ter prostovoljce in prostovoljke
- module usposabljanja prostovoljk in prostovoljcev
- smernice za poklicne učitelje in učiteljice
- priporočila za odločevalce v jezikovni politiki

Vsa gradiva so na voljo na spletni strani www.languagevolunteers.com

Gradiva VIME so plod sodelovanja partnerjev v projektu in odražajo izključno njihovo mnenje. Evropska komisija, ki je projekt VIME sofinancirala, ne odgovarja za njihovo vsebino ali nadaljnjo uporabo rezultatov projekta.

Partnerji v projektu VIME:

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

